

Stanisław Kowalski

Ojców, pow. Olkusz. Jaskinia Ciemna

Informator Archeologiczny : badania 2, 21-22

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

OJCOW, pow. Olkusz
Jaskinia Ciemna

Muzeum Archeologiczne
w Krakowie

Badania prowadził mgr Stanisław Kowalski. Finansowało Muzeum Archeologiczne w Krakowie. Piąty sezon badań. Stanowisko jaskiniowe z okresu paleolitu, ślady z okresu neolitu.

Prace wykopaliskowe w Jaskini Ciemnej-Oborzysku Wielkim nawiązują do badań prowadzonych tu przez S.J.Czarnowskiego /1898 - 1912 r./ i S.Krukowskiego /1918 -19 r./.

W bieżącym sezonie /I.VII. - 20.IX./skoncentrowano się na próbie rozwiązania podstawowych problemów stratygraficznych Oborzyska Wlk., związanych z osadnictwem środkowopaleolitycznym. Z uwagi na znaczne rozmiary stanowiska, eksplorację ograniczono do Tunelu Pn. i jego pogranicza z Ogrójcem /wykop II/. Badania potwierdziły spostrzeżenia poczynione w latach ubiegłych, iż na pewnym odcinku występują dwa poziomy lessu z gruzem. Poziom dolny, zachowany szczątkowo, zawiera warstwę kulturową, związaną z młodszą fazą osadnictwa kultury pradnickiej, występującego w Jaskini Ciemnej. Od górnego poziomu lessu oddziela go seria gliniasta, złożona z trzech części. Nie udało się dotąd ustalić wzajemnego stosunku obu poziomów lessu z gruzem.

W eksplorowanej części obiektu wyróżniono 15 zasadniczych poziomów i warstw, z czego 12 obejmuje osady plejstoceny. Zabytki paleolityczne stwierdzono w 8 poziomach.

W wyniku badań uzyskano dalsze materiały zabytkowe kultury pradnickiej. Prócz nowych form noży typu pradnickiego znaleziono stosunkowo znaczną ilość zgrzebeł, które w inwentarzu Ciemnej są formą zanikającą.

W czasie prac znaleziono również pewną ilość zabytków z neolitu i czasów późniejszych.

Badania będą kontynuowane w latach przyszłych.

POBIEL, pow. Góra Śląska
Stanowisko 10

Katedra Archeologii
Uniwersytetu Wrocławskiego

Badania prowadził mgr. Zbigniew Bagniewski. Finansował Uniwersytet Wrocławski. Drugi sezon badań. Stanowisko tarasowe z okresu mezolitu.

Stanowisko położone jest około 800 m na południe od wsi, na tarasie nadzalewowym rzeki Orli /Orla/, przylegającym do starorzecza. Taras częściowo zwydmiony.

Wykop I/68, usytuowany przy krawędzi tarasu, dostarczył ogółem 17091 zabytków z łącznej powierzchni 64 m². Największą ilość okazów wydobyto z poziomu glejowo-iluwialnego, silnie zakłóconego ingerencją wody, na głębokości od 30 do 90 cm. Pojedyncze krzemienie występowały do głębokości 140 cm.

Wykop dostarczył 213 rdzeni, wśród których dominują okazy małe i mikrolityczne, jednopiętowe, wiórowe oraz wiórowo-odłupkowe. Wśród narzędzi najliczniejszą grupę stanowią zbrojniki/37 tylczaków Stawinoga, 5 fragmentów tylczaków, 19 półtylczaków Komornica, 19 półtylczaków "innych", 1 nóż typu Kostienki, 106 trójkątów, 0 półksiężyców, 6 trapezów, 77 fragmentów zbrojników, 7 półproduktów zbrojników, oraz 140 rylców/. Z innych narzędzi znaleziono: 72 drapacze, 8 skrobacze, 3 pazury, 3 przekłuwacze, 11 rylców, 2 piłki, 4 obłóczniki, 1 narzędzie mixte, 3 narzędzia nieokreślone, 18 fragmentów, 3 wióry z wnęką, 46 wiórów i 25 odłupków mikrołuskanych.

Inwentarz reprezentuje więc starszą fazę mezolitu w Polsce,